

The Holy See

***A Szentatya, XVI. Benedek pápa beszéde
a Nemzetközi Teológiai Bizottsághoz
az éves plenáris gyűlésük alkalmából***

*Pápák terme
2012. december 7.*

*Főtisztelendő Testvéreim a püspökségben és papságban,
Tisztelt Professzorok és Munkatársak!*

Örömmel fogadlak benneteket az éves plenáris ülés munkálatainak befejeztével. Szívemből köszöntöm új elnököket, *Mons. Gerhard Ludwig Müller*, akinek megköszönöm a mindnyájak nevében hozzám intézett szavait, továbbá az új általános titkárt, *Serge-Thomas Bonino* atyát is. Plenáris ülések a Hit évében történt, és nagyon boldog vagyok, hogy a *Nemzetközi Teológiai Bizottság* ki kívánta nyilvánítani az ehhez az egyházi eseményhez való csatlakozását a *Santa Maria Maggiore* pápai bazilikába való zarándoklatával, hogy Szűz Máriára, a hit oltalmazójára bízva a Bizottság munkáját, és hogy imádkozzon mindazokért, akik az egyház kebelén belül azon munkálkodnak, hogy a hit értelmezése gyümölcsöt teremjen minden hívő javára és lelki örömére. Köszönöm ezt a rendkívüli gesztust. Nagyrabecsülésemet fejezem ki azért a *Közleményért* is, amit a Hit éve alkalmából fogalmaztatok meg. Ez nagyon jól kifejezésre juttatja azt a sajátos módot, amelyen a teológusok, hűségesen szolgálva a hit igazságát, részt tudnak vállalni az egyház evangelizáló törekvésében.

Ez a *Közlemény* feleleveníti azokat a témákat, melyeket részletesen kifejtettetek az év elején publikált „*A teológia ma: távlatok, alapelvek és kritériumok*” dokumentumban. Figyelembe véve a *II. Vatikáni Zsinat utáni* teológia életerejét és változatosságát, ez a dokumentum arra törekszik, hogy bemutassa a katolikus teológia úgyszólván genetikus kódexét, vagyis azokat az alapelveket, amelyek meghatározzák az önazonosságát, és ennek következtében biztosítják az egységét a kapcsolatainak sokféleségében. Eme célból a szöveg rávilágít annak a teológiának a kritériumaira, amely hitelesen katolikus, és ugyanakkor képes az egyház küldetésében való részvételre, az

evangélium hirdetésére minden ember számára. Abban a kulturális környezetben, ahol egyeseket megkísért az, hogy vagy megfosszák a teológiát az akadémiai státuszától, mivel szoros kapcsolatban áll a hittel, vagy pedig elvonatkoztatassanak a teológia hívő és hitvalló dimenziójától, annak kockázatásával, hogy összekeverik azt a vallástudományokkal és azokra redukálják, a ti dokumentumotok szükségszerűen arra emlékeztet, hogy a teológia elválaszthatatlanul hitvalló és értelmes, és hogy az egyetemi intézményeken való jelenléte biztosítja, vagy kell hogy biztosítsa magának az emberi értelemnek a teljes és integráns szemléletét.

A katolikus teológia *kritériumai között a dokumentum megemlíti azt a figyelmet is, amelyet a teológusoknak a sensus fidelium irányában kell tanúsítaniuk.* Nagyon hasznos, hogy a Bizottságok erre a témára is összpontosított, melynek különleges jelentősége van a hitről való eszmélődés és az egyház élete számára. A *II. Vatikáni Zsinat*, megerősítve azt a sajátos és helyettesíthetetlen szerepet, amely a Tanítóhivatalra hárul, nem kevésbé hangsúlyozta azt is, hogy Isten népének együttese részesedik Krisztus prófétai szolgálatában, megvalósítva így a Mózes által megfogalmazott sugalmazott kívánságot: „Bárcsak az egész népet prófétává tenné, s kiárasztaná rájuk lelkét az Úr!” (Szám 11,29). A *Lumen Gentium* dogmatikus konstitúció így tanít ezzel kapcsolatban: „A hívők összessége, mely a Szentlélek kenetének birtokában van (vö. 1Jn 2,20.27), a hitben nem tévedhet és ezt a különleges tulajdonságát az egész nép természetfölötti hitérzéke révén nyilvánítja ki, amikor a püspököktől kezdve a legjelentéktelenebb világi hívőig hit és erkölcs dolgában kifejezi egyetemes egyetértését” (n. 12.). Ez az adomány, a *sensus fidei*, a hívőben egy sor természetfeletti ösztönzést képez, melynek életerős egytermésztűsége van magával a hit tárgyával. Megfigyelhetjük, hogy éppen az egyszerű hívők hordozzák magukban a hitérzéknek ezt a bizonyosságát, ezt a biztonságát. A *sensus fidei* arra szolgáló kritérium, hogy megkülönböztessük, hogy egy igazság hozzátartozik-e avagy nem az apostoli hagyomány élő letéteményéhez. Azt a pozitív értéket is felmutatja, hogy a Szentlélek nem szűnik meg az egyházakhoz szólni, és vezetni őket az igazság teljessége felé. Ma mindazonáltal különlegesen fontos pontosítani azokat a kritériumokat, amelyek lehetővé teszik a hiteles *sensus fidelium* megkülönböztetését annak hamisítványaitól. Valójában ez nem az egyházi közvélekedés sorozatát jelenti, és nem képzelhető el úgy sem, hogy a Tanítóhivatal tanításainak támadásaként használható, mivel a *sensus fidei* önmagától nem tud kifejlődni a hívőben, hanem csak annak mértékében, ahogyan ő teljesen részt vesz az egyház életében, ez pedig a Tanítóhivatalhoz, a hitletéteményhez való felelős ragaszkodást jelenti.

Ma a hívők hitének ez a természetfeletti érzéke arra vezet, hogy hatékonyan kell reagálni azokra az előítéletekre is, amelyek szerint a vallások, és különösképpen a monoteista vallások, magukban hordozzák az erőszakot, elsősorban azért, mert azt állítják, hogy egyetlen egyetemes igazság létezik. Egyesek azt állítják, hogy csak az „értékek politeizmusa” biztosíthatja a toleranciát és a civil békét, és csak ez lehet egy pluralista demokratikus társadalom szellemének megfelelő. Ebből a szempontból az „Isten Szentháromság, az emberek egyesítője. Kereszténység és monoteizmus” témán való munkálkodásokat nagyon időszerű. Egyrészt lényeges arra emlékeztetni, hogy az egyetlen Istenben, az ég és föld Teremtőjében való hit találkozik a

metafizikai eszmélődés értelmes igényével, amelyet nem meggyengít, hanem megerősít és elmélyít a Szentháromság-Isten misztériumának Kinyilatkoztatása. Másrészt alá kell húzni azt a formát, ahogy az egyetlen Isten misztériumának végleges kinyilatkoztatása Jézus Krisztus életében és halálában rész kap, aki „leöletésre vitt bárányként” (Iz 53,7) megy a keresztre. Az Úr radikális szembeszállást tanúsít a gyűlölet ős erőszak minden formájával az *agapé* abszolút elsőbbsége érdekében. Ha tehát a történelemben voltak vagy vannak az Isten nevében elkövetett erőszakos cselekedetek, azokat nem a monoteizmusnak, hanem történelmi okoknak, főképpen az emberek tévedéseinek kell tulajdonítani. Inkább éppen az Istenről való elfeledkezés az, ami az emberi társadalmakat bizonyos relativizmusba meríti, amely elkerülhetetlenül erőszakot támaszt. Amikor tagadják annak lehetőségét, hogy mindenki egy objektív valóságra hivatkozhat, a párbeszéd lehetetlenné válik, és a nyílt vagy burkolt erőszak válik az emberi kapcsolatok törvényévé. A transzcendensre való nyitottság nélkül, amely lehetővé teszi a válaszok megtalálását az élet értelmére és az erkölcsös módon való élet kérdéseire, enélkül a nyitottság nélkül az ember képtelenné válik igazságosság szerint tevékenykedni és a békéért munkálkodni.

Ha az emberek és az Isten közötti kapcsolat megszakítása mélységes kiegyensúlyozatlanságot hordoz magában az emberek közötti viszonyokban, az Istennel való kiengesztelődés – amit Krisztus „a mi békénk” (Ef 2,14) Keresztje vitt végbe – lesz az egység és testvériség alapvető forrása. Ebbe az összképbe áll be a harmadik témán való munkálkodásotok: az egyház szociális tanítása a hitről szóló tanítás egészében. Ez megerősíti, hogy a szociális tanítás nem egy külsődleges adalék, hanem alapelveit magának a hitnek a forrásaiból meríti anélkül, hogy elhomályosítaná a társadalmi filozófiával való kapcsolatát. Ez a tanítás arra törekszik, hogy hatékonyra tegye, a szociális körülmények nagy változatosságában, az új parancsot, amit az Úr Jézus hagyott ránk: „Amint én szerettelek benneteket, úgy szeressétek ti is egymást” (Jn 13,34).

Kérjük a Szeplőtelen Szűz Máriát, azoknak a példaképét, akik Isten igéjét hallgatják és elmélik, adja meg nektek a kegyelmet, hogy mindig örömmel szolgáljátok a hit értelmezését az egész egyház számára. Megújítva mélységes hálám kifejezését egyházi szolgálatotokért, biztosítalak benneteket az imádságban való folyamatos mellettetek való állásomról és adom mindnyájatokra Apostoli Áldásomat.